Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 1. Praktische basis en uw rol als spreker

Begin praktisch

Weet eerst hoeveel tijd u hebt en welke rol uw bijdrage heeft. Dat voorkomt dat u later een mooie speech moet inkorten of dubbel werk doet.

Basisgegevens

Uw naam: _____

Relatie tot overledene: _____

Datum uitvaart: _____

Afgesproken spreektijd: _____

Ceremoniebegeleider: _____

Contact / telefoon: _____

Uw rol als spreker

- ☐ Ik ben de hoofdspreker.
- ☐ Ik ben één van meerdere sprekers.
- ☐ Ik lever een korte persoonlijke bijdrage.
- ☐ Als hoofdspreker let ik erop dat karakter, relaties en belangrijke levensgebieden voldoende herkenbaar terugkomen.

Andere sprekers

Noteer wat u ongeveer weet. Dit helpt later om onnodige herhaling te voorkomen.

Spreker	Relatie	Onderwerp / invalshoek

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 2. Herinneringen verzamelen

Nog niet schrijven

Verzamel eerst materiaal. U hoeft nog niets mooi te formuleren en ook nog niets te kiezen.

Eigenschappen en levenshouding

Wat voor persoon was hij of zij? Welke eigenschappen vielen op en hoe keek deze persoon naar het leven?

Typische gewoonten en uitspraken

Was er een bijnaam, vaste uitspraak, gewoonte of iets waar deze persoon duidelijk om bekendstond?

Concrete herinneringen

Welke één of twee momenten laten karakter zien? Wat gebeurde er, wat deed of zei deze persoon en wat zegt dat over hem of haar?

Passies, rollen en interesses

Waar leefde deze persoon voor? Welke rol, hobby, werk, vereniging of interesse was belangrijk?

Betekenis

Welke rol speelde deze persoon in uw leven? Wat heeft hij of zij u of anderen geleerd, gegeven of laten zien?

Wat zult u missen?

Welke herinnering zal u altijd bijblijven en wat merkt u straks juist doordat deze persoon er niet meer is?

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 3. Kiezen wat belangrijk is

Van veel materiaal naar één verhaal

Nu kiest u wat echt bij uw bijdrage hoort. U hoeft niet alles wat u hebt opgeschreven te gebruiken.

Welke vorm past bij uw bijdrage?

- ☐ Vooral persoonlijke herinneringen
- ☐ Een korte levenslijn met enkele belangrijke momenten
- ☐ Vooral wie deze persoon was en waar hij of zij voor stond
- ☐ Een combinatie hiervan

Voor wie spreekt u?

Wie luistert bepaalt hoeveel context u moet geven. Wat voor familie bekend is, kan voor anderen uitleg nodig hebben.

- ☐ Vooral familie en goede vrienden
- ☐ Ook mensen van werk, buurt of vereniging
- ☐ Een gemengd gezelschap
- ☐ Er zijn religieuze, culturele of taalverschillen

Wat moet ik kort toelichten voor deze groep?

Wat wilt u vooral meegeven?

Als mensen na uw speech één ding onthouden over deze persoon, wat hoopt u dan dat dat is?

Mijn rode draad

Welke eigenschap, waarde, relatie, terugkerend thema of gedachte verbindt de herinneringen die u wilt vertellen?

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 4. De opbouw van uw speech bepalen

Eerst de hoofdlijnen, nog niet uitschrijven

Vul per onderdeel één korte zin of enkele woorden in. Dit is de basisopbouw van uw speech, niet de volledige tekst.

Opening

Kent niet iedereen u? Stel uzelf dan zo nodig in één zin voor en noem uw relatie. Met welke zin, herinnering, uitspraak of observatie neemt u de aanwezigen daarna mee?

Rode draad

Welke gedachte, eigenschap of waarde moet door de speech heen voelbaar blijven?

Voorbeelden en herinneringen

Welke één of twee verhalen dragen het midden? Wat gebeurde er, wat deed of zei deze persoon en wat laat dat zien?

Betekenis

Wat zeggen deze herinneringen over wie deze persoon was en wat hij of zij voor u of anderen betekende?

Afscheid

Met welke gedachte, dank of woorden wilt u eindigen? Kunt u eventueel terugkomen op uw opening en zo de cirkel rond maken?

Optioneel: citaat, gedicht of muziek

Een korte uitspraak, dichtregel of verwijzing naar muziek kan helpen als die werkelijk bij deze persoon én bij de rest van uw verhaal past.

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 5. De eerste volledige versie schrijven

Nu pas volledig uitschrijven

Werk uw hoofdlijnen nu uit tot een volledige eerste versie. Schrijf zoals u spreekt. Gebruik desgewenst de twee schrijfbladen achterin dit werkboek of schrijf digitaal.

Tijdens het uitschrijven

- ☐ Ik schrijf in volledige zinnen die ik gemakkelijk hardop kan zeggen.
- ☐ Ik laat de rode draad terugkomen zonder die steeds letterlijk te herhalen.
- ☐ Ik verbind herinneringen met korte overgangen, zodat het geen losse lijst wordt.
- ☐ Ik gebruik concrete details waar die iets laten zien over de persoon.
- ☐ Ik laat algemene woorden als 'lief', 'grappig' of 'zorgzaam' waar mogelijk zien met een voorbeeld.
- ☐ Ik spreek niet namens alle aanwezigen als iets vooral mijn eigen ervaring is.
- ☐ Ik durf eenvoudige woorden te gebruiken; een uitvaartspeech hoeft niet literair te klinken.
- ☐ Mijn slot voelt als een afronding en niet als een plotseling einde.

Mijn eerste zin

Schrijf hier de zin waarmee uw volledige eerste versie begint.

Mijn laatste alinea in steekwoorden

Welke gedachte wilt u aan het einde teruggeven aan de aanwezigen?

Daarna pas naar Stap 6

Maak eerst één volledige versie af, ook als die nog te lang of nog niet mooi genoeg is. Pas daarna gaat u schrappen en controleren.

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 6. Inhoud kritisch controleren

Klinkt de speech als uzelf?

- [ ] Ik schrijf zoals ik normaal spreek.
- [ ] Mijn zinnen zijn kort genoeg om rustig voor te lezen.
- [ ] Lange bijzinnen en formele woorden zijn geschrapt.
- [ ] Overgangen tussen onderwerpen zijn duidelijk.
- [ ] De woorden klinken als mijn eigen woorden, niet als een standaardtekst.
- [ ] Ik heb bewust gekozen of ik de overledene, de aanwezigen of beide aanspreek.
- [ ] De rode draad is herkenbaar zonder geforceerd te worden.
- [ ] De afsluiting sluit inhoudelijk aan op de rest van de speech.

Is de inhoud zorgvuldig?

- [ ] Namen, data en belangrijke feiten zijn gecontroleerd.
- [ ] Privé- of gevoelige informatie is alleen opgenomen als dat passend is.
- [ ] Het beeld is eerlijk en respectvol; moeilijke kanten worden niet verborgen, maar ook niet onnodig uitvergroot.
- [ ] Humor past bij de overledene én bij de aanwezigen.
- [ ] De laatste levensfase overschaduwt niet automatisch het hele leven.
- [ ] Als ik iets over mezelf vertel, blijft de relatie met de overledene duidelijk.
- [ ] Ik spreek niet namens iedereen als iets vooral mijn eigen ervaring of gevoel is.
- [ ] Mijn speech overlapt niet onnodig met andere sprekers.

Dit wil ik nog schrappen, controleren of navragen

Noteer alleen de punten die nog aandacht nodig hebben.

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 7. Hardop oefenen en inkorten

Lees de speech hardop

- [ ] Ik heb de volledige speech minstens één keer hardop gelezen.
- [ ] Ik heb de tijd gemeten zoals ik daadwerkelijk zal spreken.
- [ ] Ik spreek bewust rustiger dan in een gewoon gesprek.
- [ ] Ik laat na belangrijke zinnen ruimte voor een korte pauze.
- [ ] Ik weet welke stukken voor mij emotioneel moeilijk kunnen zijn.
- [ ] Als de speech te lang is, schrap ik inhoud in plaats van sneller te spreken.
- [ ] Als ik dat prettig vind, heb ik de speech aan iemand voorgelezen en gevraagd: komt deze persoon herkenbaar naar voren en is iets onduidelijk?
- [ ] Ik heb geluisterd of uitleg en anekdotes ook begrijpelijk zijn voor mensen die de situatie minder goed kennen.

Maak het spreken praktisch eenvoudig

- [ ] Mijn tekst is groot, duidelijk genummerd en gemakkelijk om te slaan zonder mijn plaats kwijt te raken.
- [ ] Ik weet waar ik ga staan en hoe de microfoon werkt.
- [ ] Ik kan bij een katheder blijven staan als dat rust geeft.
- [ ] Oogcontact mag, maar ik hoef mijzelf niet te dwingen van mijn tekst op te kijken.
- [ ] Ik probeer rustig te staan in plaats van veel te bewegen of gebaren.
- [ ] Mijn tekst ligt vóór de ceremonie op de afgesproken plaats.
- [ ] De ceremoniebegeleider of een vertrouwd persoon heeft zo nodig een reservekopie.
- [ ] Ik weet wat er direct na mijn laatste zin gebeurt.

Mijn korte versie

Als spreken op de dag zelf te zwaar wordt, behoud dan in ieder geval deze vier onderdelen.

Opening: _____

Rode draad: _____

Belangrijkste herinnering: _____

Afscheid: _____

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Stap 8. Emotie, reserveplan en laatste controle

Emotie is geen fout

U mag stilvallen, opnieuw beginnen, een slok water nemen of besluiten te stoppen. Het doel is niet foutloos spreken, maar uw woorden delen.

Als spreken moeilijk wordt

- ☐ Een vertrouwd persoon kan naast mij komen staan.
- ☐ Iemand anders kan vanaf een afgesproken punt verder lezen.
- ☐ Alleen mijn laatste alinea kan door iemand anders worden gelezen.
- ☐ De ceremoniebegeleider kan mijn bijdrage kort afronden.
- ☐ Als dit vooraf is afgesproken, kan de ceremonie doorgaan met muziek of het volgende onderdeel.
- ☐ Ik mag ook besluiten dat mijn bijdrage eindigt waar ik stop.

Mijn reserveplan

Persoon die mij kan helpen: _____

Voorkeursoptie als ik stop: _____

Waar ligt de reservekopie? _____

Vertelt iemand vlak vóór u hetzelfde verhaal?

Vertel uw eigen perspectief, of sla alleen het duidelijk dubbele gedeelte over.

Laatste speechcheck

- ☐ Mijn rol als spreker en mijn rode draad zijn duidelijk.
- ☐ De speech bevat concrete herinneringen.
- ☐ De speech klinkt als mijn eigen stem.
- ☐ Mijn bijdrage past binnen de afgesproken tijd.
- ☐ Feiten, namen en gevoelige details zijn gecontroleerd.
- ☐ De speech is hardop getest met rustig tempo en pauzes.
- ☐ Mijn korte versie is ingevuld.
- ☐ Mijn tekst is duidelijk leesbaar en gemakkelijk te volgen.
- ☐ Mijn reserveplan is afgesproken.
- ☐ Ik weet wanneer ik naar voren ga.
- ☐ Ik weet waar ik ga staan en hoe de microfoon werkt.
- ☐ Ik weet wat na mijn laatste zin gebeurt.

Mijn laatste zin:

_____

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Schrijfblad voor uw eerste versie

Schrijfblad

Gebruik deze ruimte voor uw volledige eerste versie of een herschrijving.

Versie: _____ Datum: _____

Speechchecklist en schrijfwerkboek

Schrijfblad voor uw eerste versie

Schrijfblad

Vervolg uw speech hier of gebruik deze pagina voor de definitieve versie.

Versie: _____ Datum: _____